

**Щодо перебування на обліку в
Держфінмоніторингу відокремлених
підрозділів СПФМ**

Облік відокремлених підрозділів СПФМ у Держфінмоніторингу

Відповідно до пункту 2 *Порядку подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку/поновлення на обліку) суб'єктів первинного фінансового моніторингу, реєстрації, та подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу Державній службі фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.09.2020 № 850 його дія поширюється на всі СПФМ та відокремлені підрозділи СПФМ, які є окремими юридичними особами та яким СПФМ надано дозвіл самостійно подавати інформацію, пов'язану з проведенням фінансового моніторингу.

Можуть бути на обліку

відокремлені підрозділи СПФМ, які є окремими юридичними особами та яким СПФМ надано дозвіл самостійно подавати інформацію, пов'язану з проведенням фінансового моніторингу

Не повинні бути на обліку

відокремлені підрозділи СПФМ-небанківської установи, які не є окремими юридичними особами

Національний банк листом від 05.11.2021* надавав роз'яснення і рекомендації СПФМ щодо зняття з обліку у Держфінмоніторингу їх відокремлених підрозділів. Рекомендації надавались в зв'язку з прийняттям Порядку № 322, яким не передбачено можливість подання інформації для зняття з обліку відокремлених підрозділів, які не є окремими юридичними особами.**

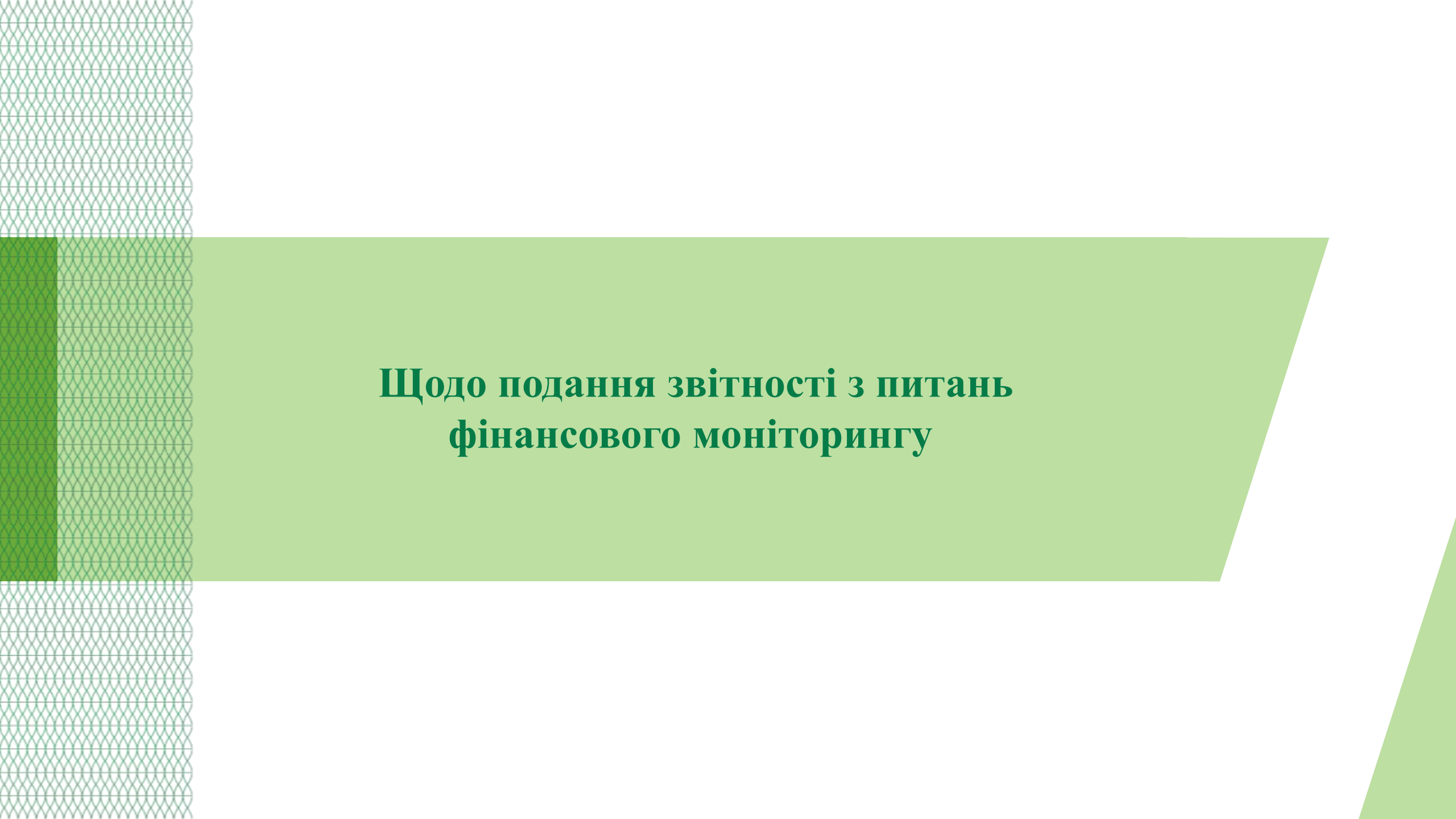

Національний банк отримує від Держфінмоніторингу інформацію про відокремлені підрозділи НУ, які досі перебувають в нього на обліку. Звертаємо увагу, після набрання чинності Порядку № 322 СПФМ будуть позбавлені можливості зняття з обліку своїх відокремлених підрозділів.

01.12.2025 планується набрання чинності Порядком № 322.

* Розміщений за посиланням [Лист Національного банку України від 05.11.2021 № 25-0006/104529 "Про необхідність зняття з обліку відокремлених підрозділів СПФМ"](#).

** затверджений наказом Міністерства фінансів України "Про затвердження порядку обміну інформацією з питань фінансового моніторингу" від 04.06.2021 № 322 (далі – Порядок № 322).

Щодо подання звітності з питань фінансового моніторингу

Звітність з питань фінансового моніторингу

У зв'язку з впровадженням по всій території України воєнного стану, подання звітності до Національного банку України з питань фінансового моніторингу здійснюється згідно з Правилами № 140*.

Респонденти (постачальники статистичної звітності) складають та подають до Національного банку статистичну звітність за файлами, перелік, періодичність і строки подання яких наведено в додатку до Правил № 140.

Файли з показниками статистичної звітності подаються з урахуванням вимог Правил № 120*.

№ файла	Назва файла	Постачальники	Періодичність/строк подання
2НХ	Інформація з питань організації внутрішньої системи фінансового моніторингу	Банки та <u>небанківські установи-СПФМ</u>	Двічі на рік <i>(не пізніше 11 роб. дня квітня за період із 01 жовтня минулого року до 31 березня поточного року та не пізніше 11 роб. дня жовтня за період із 01 квітня до 30 вересня поточного року)</i>
2ЈХ	Дані з питань фінансового моніторингу	<u>Небанківські установи-СПФМ</u>	Квартальна <i>(не пізніше 10 роб. дня місяця, наступного за звітним кварталом)</i>

* Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду, затверджені постановою Правління Національного банку від 18.12.2018 № 140, зі змінами.

** Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджені постановою Правління Національного банку України від 13.11.2018 № 120, зі змінами.

Щодо стану подання НУ звітності з питань фінансового моніторингу

Встановлені випадки **недотримання** небанківськими установами **порядку подання** до Національного банку України **звітності з питань фінансового моніторингу** в частині неподання/неподання у строк, визначений Правилами № 140, до Національного банку України звітності з питань фінансового моніторингу.

За виявлені порушення до небанківських установ застосовуються заходи впливу*, зокрема:

- **письмове застереження**;
- **накладення штрафу**;
- **відкликання ліцензії та/або інших документів**, що надають право на здійснення діяльності, з провадженням якої в особи виникає статус СПФМ, у встановленому законодавством порядку (**за систематичні порушення**).

Встановлені випадки **повторних порушень** небанківськими установами **порядку подання звітності** з питань фінансового моніторингу після застосованих Національним банком України заходів впливу та повідомлень небанківських установ про виконання заходів впливу зокрема, щодо вжиття заходів для недопущення у подальшій діяльності аналогічних порушень законодавства у сфері запобігання та протидії.

Систематичне порушення – порушення НУ законодавства у сфері фінансового моніторингу після застосування Національним банком не менше двох заходів впливу протягом двох років поспіль.

* Інформація щодо застосованих заходів впливу на сторінці Офіційного Інтернет-представництва Національного банку за адресою: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring> (Національний банк України/ Нагляд/ Фінансовий моніторинг)

Типові помилки при поданні файла 2JX

Типові помилки при подані файла 2JX

1/4

Показник	Типові помилки	Приклад	Вимоги законодавства з ПВК/ФТ та/або правил формування показників файла 2JX														
A2J030	Наявність у показнику A2J030, інформації про фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу при звітуванні про неї до СУО за кодом ознаки взаємодії з СУО 01 «Порогові фінансові операції» , сума якої менше 400 тисяч гривень, що не відповідає вимогам частини першої 20 Закону № 361-IX.	<table><tr><th colspan="2">ЕКР Первинний показник</th><th colspan="2">D050 Код ознаки</th><th>F124 Код взаємодії НУ зі СУО</th><th>Сума (T070)</th><th>Кількість (T080)</th></tr><tr><td>A2J030</td><td>Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом</td><td>25601</td><td>Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діячами</td><td>01 Порогові фінансові операції</td><td>150 000</td><td>1</td></tr></table>	ЕКР Первинний показник		D050 Код ознаки		F124 Код взаємодії НУ зі СУО	Сума (T070)	Кількість (T080)	A2J030	Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом	25601	Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діячами	01 Порогові фінансові операції	150 000	1	Фінансові операції є пороговими, якщо сума, на яку здійснюється кожна із них , дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, еквівалентну за офіційним курсом гривні до іноземних валют і банківських металів 400 тисяч гривень на момент проведення фінансової операції, за наявності однієї або більше ознак відповідно статті 20 Закону № 361-IX.
	ЕКР Первинний показник		D050 Код ознаки		F124 Код взаємодії НУ зі СУО	Сума (T070)	Кількість (T080)										
	A2J030	Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом	25601	Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діячами	01 Порогові фінансові операції	150 000	1										
Наявність у показнику A2J030, незважаючи на надані СУО рекомендації* та Національним банком України роз'яснення**, помилкових кодів фінансових операцій , що підлягають фінансовому моніторингу при звітуванні про них до СУО.	Застосування помилкових кодів при поданні інформації про порогові фінансові операції: «5604», «5614», «5611», «5621», «5624» замість кодів «5601», «5602», «5603»; «2040», «5621», «5030», «5033», «5032», «5400», «5610», «5620» - не мають застосовуватися. Застосування помилкових кодів при поданні інформації про підозрілі фінансові операції (діяльність): «220», «326», «448», «413» та інші... До порогових фінансових операцій, відносяться операції, якщо сума, на яку здійснюється кожна із них, >= 400 тис грн та за наявності однієї або більше ознак, зокрема «фінансові операції PEPs, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з PEPs». Відповідно до рекомендацій СУО, при поданні інформації про порогові фінансові операції PEPs, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з PEPs, рекомендовано використовувати коди та зазначати наступну інформацію, а саме: 5601, якщо <u>клієнт</u> є PEPs; 5602, якщо <u>клієнт</u> є членом сім'ї PEPs; 5603, якщо <u>клієнт</u> є особою, пов'язаною з PEPs. Повідомлення до СУО про порогові операції за кодом (наприклад): 5604 «Фінансові операції з отримання коштів особами, які пов'язані з національними публічними діячами»; 5614 «Фінансові операції з переказу коштів особами, які пов'язані з національними публічними діячами»; 5624 «Здійснення ін.фінооперацій особами, які пов'язані з нац.,іноз.публ.діячами та діячами, що виконують політ.функції в міжнар.організаціях» є помилковим, в таких випадках необхідно використовувати код 5603.	Перелік та ознаки фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, визначені статтями 20 та 21 Закону № 361-IX, до них належать порогові фінансові операції та підозрілі фінансові операції (діяльність). У зв'язку з набранням чинності Законом № 361-IX, СУО підготовлено рекомендації, зокрема для СПФМ – небанківських установ, про подання з 28.04.2020 інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, щодо зазначення кодів порогових фінансових операцій.															
	Зазначення у показнику A2J030, числових значень кодів порогових та підозрілих операцій, які не відповідають числовим значенням кодів порогових та підозрілих операцій за якими у звітному кварталі подана інформація про порогові та підозрілі фінансові операції до СУО.	Зазначення у показнику A2J030 кодів: «5614» (подано в 2JX) замість «5602» (повідомлено до СУО) «5604» (подано в 2JX) замість «5603» (повідомлено до СУО)	При формуванні показника A2J030 необхідно вказувати <u>числові значення тих кодів довідника D050</u> «Код ознаки операцій для фінансового моніторингу», за якими у звітному кварталі подана інформація про порогові та підозрілі фінансові операції до СУО та отримано від СУО повідомлення про взяття їх на облік.														

* Розміщено на сторінках офіційного Інтернет-представництва Держфінмоніторингу за посиланням [https://fiiu.gov.ua/pages/finansovii-monitorint/tehnologi/dlja-nebankivskih-ustanov/rekomendacziji-shhodo-podannya-z-28-kvitnya-2020-roku-nebankivskimi-ustanovami-do-derzhfinmonitoringu-informacziji-pro-](https://fiiu.gov.ua/pages/finansovii-monitorint/tehnologi/dlja-nebankivskih-ustanov/rekomendacziji-shhodo-podannya-z-28-kvitnya-2020-roku-nebankivskimi-ustanovami-do-derzhfinmonitoringu-informacziji-pro-finansovi-operacziji-ta-shhodo-postanovki-na-oblik-spfm-onovleno-01-09-2024.html) 7

** Розміщено на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку у розділі «Нагляд / Фінансовий моніторинг / Методологічні матеріали / Про результати аналізу звітності за файлом 2JX» за посиланням: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Letter_14042021_32180;

Типові помилки при подані файла 2JX

2/4

Показник	Типові помилки	Приклад	Вимоги законодавства з ПВК/ФТ та/або правил формування показників файла 2JX																			
A2J031	Зазначення у показнику A2J031 інформації про суму обсягів здійснених операцій за дорученням та/або на користь клієнтів PER’s, членами їх сімей та особами, пов’язаними з PER’s, <u>яка менша (або дорівнює нулю) ніж сума порогових фінансових</u> операцій таких клієнтів, інформація про які, згідно з даними <u>показника A2J030</u> була надіслана Установою до СУО.	<table><tr><th colspan="2">ЕКР Первинний показник</th><th>D050 Код ознаки</th><th>F124 Код взаємодії НУ зі СУО</th><th>Сума (T070)</th><th>Кількість (T080)</th></tr><tr><td>A2J030</td><td>Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом</td><td>256 01</td><td>Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діями</td><td>01 Порогові фінансові операції</td><td>400 000</td><td>1</td></tr><tr><td>A2J031</td><td>Інформація про операції клієнтів, які належать до політично значущих осіб, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з політично значущими особами</td><td>Розріз відсутній</td><td># Розріз відсутній</td><td>200 000 або 0</td><td>2 або 0</td></tr></table>	ЕКР Первинний показник		D050 Код ознаки	F124 Код взаємодії НУ зі СУО	Сума (T070)	Кількість (T080)	A2J030	Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом	256 01	Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діями	01 Порогові фінансові операції	400 000	1	A2J031	Інформація про операції клієнтів, які належать до політично значущих осіб, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з політично значущими особами	Розріз відсутній	# Розріз відсутній	200 000 або 0	2 або 0	Зазначається інформація про <u>загальні обсяги здійснених операцій протягом звітного кварталу</u> за дорученням та/або на користь клієнтів-фізичних осіб та фізичних осіб – підприємців небанківської установи-СПФМ, <u>щодо яких небанківською установою-СПФМ до моменту здійснення операції (операцій) встановлено факт належності таких клієнтів до політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов’язаних з політично значущими особами та кількість зазначених клієнтів</u> , якими здійснювались операції протягом звітного періоду.
ЕКР Первинний показник		D050 Код ознаки	F124 Код взаємодії НУ зі СУО	Сума (T070)	Кількість (T080)																	
A2J030	Дані про взаємодію небанківських установ-СПФМ зі спеціально уповноваженим органом	256 01	Фінансові операції з отримання коштів національними публічними діями	01 Порогові фінансові операції	400 000	1																
A2J031	Інформація про операції клієнтів, які належать до політично значущих осіб, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з політично значущими особами	Розріз відсутній	# Розріз відсутній	200 000 або 0	2 або 0																	
A2J033	Неправильне заповнення/не заповнення інформації в НРП Q006 (<u>ПРИМІТКА</u>) за показниками A2J033.	<table><tr><th>ЕКР Первинний показник</th><th>T2Jx_Q006 Примітка</th><th>T070</th><th>T080</th></tr><tr><td>A2J033</td><td>Інформація про операції клієнтів, КБВ яких належать до PERs, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з PERs</td><td>1 –банки 2 –небанківські фінансові установи 3 –інші юридичні особи #</td><td>1 000 000 1 2 000 000 2 3 000 000 3 4 000 000 4 5 000 000 5</td></tr></table>	ЕКР Первинний показник	T2Jx_Q006 Примітка	T070	T080	A2J033	Інформація про операції клієнтів, КБВ яких належать до PERs, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з PERs	1 – банки 2 – небанківські фінансові установи 3 – інші юридичні особи #	1 000 000 1 2 000 000 2 3 000 000 3 4 000 000 4 5 000 000 5	У показнику A2J033 в НРП Q006 – примітка, обов’язково зазначається умовний код виду клієнта , а саме: “1” - якщо клієнтом є банк; “2” - якщо клієнтом є небанківська фінансова установа; “3” - якщо клієнтом є інша юридична особа.											
ЕКР Первинний показник	T2Jx_Q006 Примітка	T070	T080																			
A2J033	Інформація про операції клієнтів, КБВ яких належать до PERs, членів їх сімей, осіб, пов’язаних з PERs	1 – банки 2 – небанківські фінансові установи 3 – інші юридичні особи #	1 000 000 1 2 000 000 2 3 000 000 3 4 000 000 4 5 000 000 5																			
A2J037 A2J040 A2J041	Зазначення <u>НУ, для яких передбачена валютна ліцензія, але які її не отримали інформації про клієнтів-нерезидентів (юридичних осіб-нерезидентів, фізичних осіб-нерезидентів та представництво юридичних осіб-нерезидентів)</u>	Здійснення <u>НУ, які не є уповноваженими установами інформації</u> , операцій, що мають ознаки <u>валютних операцій</u> (між НУ резидентами та клієнтами-нерезидентами), зокрема, -ломбардами (надання ломбардних кредитів); -лізингодавцями (сплата лізингових платежів); -фінансовими компаніями (не споживчі кредити). - надавачами платіжних послуг (здійснення транскордонних переказів коштів; переказ без відкриття рахунку; операції за ЕПЗ, емітованими НПП-резидентами тощо).	Здійснення НУ діяльності з надання фінансових послуг, які є валютними операціями з переліку, наведеного в пункті 4 розділу I Положення № 43, потребує обов’язкового отримання ліцензії НБУ на здійснення валютних операцій . Зокрема, це стосується здійснення НУ відповідних розрахунків у гривнях з нерезидентами. З отриманням ліцензії НБУ на здійснення валютних операцій НУ набуває статусу уповноваженої установи та зобов’язана забезпечувати виконання функції агента валютного нагляду відповідно до статті 11 Закону України “Про валюту і валютні операції” Під час визначення резидентності клієнтів НУ потрібно керуватися нормами, які наведені в пунктах 8 та 9 частини першої статті 1 Закону про валюту та в Положенні про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженому постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 2 (зі змінами) <u>НБУ надано роз’яснення про необхідність дотримання валютного законодавства під час здійснення операцій з надання фінансових послуг (лист № Р/33-0005/12521 від 18.02.2025)</u>																			

Типові помилки при подані файла 2JX

Показник	Типові помилки	Приклад				Вимоги законодавства з ПВК/ФТ та/або правил формування показників файла 2JX
A2J036- A2J041/ A2J045	Не зазначення у показнику A2J045/A2J036-A2J041 інформації про загальну кількість клієнтських операцій (послуг)/кількість клієнтів, тоді як за даними звітності, що подана Установою за Правилами № 123 наявна інформація про обсяги фактично наданих Установою фінансових послуг/укладені договори.	Файл	Показник	T070_1	T080_1	Відповідно до <u>Description 2JX</u> : У показниках A2J036 - A2J041 зазначається інформація про загальну кількість клієнтів Установи (юридичних осіб-резидентів, юридичних осіб-нерезидентів, фізичних осіб-резидентів, фізичних осіб-підприємців, фізичних осіб-нерезидентів, представництв юридичних осіб-нерезидентів) щодо яких Установою ужиті заходи належної перевірки клієнта відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ, а саме: - клієнтів, з якими встановлені ділові відносини (<u>інформація надається за діючими станом на звітну дату договорами</u>); клієнтів, з якими протягом звітного періоду проведені фінансові операції без встановлення ділових відносин з ними, за умови, що такі клієнти станом на звітну дату не мають встановлених ділових відносин з Установою (інформація надається наростаючим підсумком з початку поточного року до останнього дня звітного кварталу). У показнику A2J045 зазначається інформація про загальну кількість клієнтських операцій (послуг) , включаючи ті, які здійснені (надані) на підставі укладених договорів, здійснених (наданих) Установою протягом звітного кварталу як на користь клієнтів Установи, так і за дорученням клієнтів, які користуються послугами Установи, зокрема надання коштів у позику та приймання платежів для погашення позики і відсотків за нею; залучення фінансових активів та повернення раніше залучених фінансових активів; здійснення страхових виплат, повернення страхових платежів по достроково припиненим договорам страхування та приймання страхових платежів; приймання комісійної винагороди; продаж та купівля іноземної валюти; послуги з переказу коштів без відкриття рахунку (виплата переказів та приймання коштів для виконання платіжних операцій); операції за платіжними рахунками клієнтів, зокрема зарахування готівкових коштів на рахунки, зняття готівкових коштів з рахунків, виконання кредитового переказу, виконання дебетового переказу, виконання іншої платіжної операції, у тому числі з використанням платіжних інструментів; передача об'єктів фінансового лізингу у володіння і користування та сплата лізингових платежів; припинення зобов'язань за операціями, які здійснені згідно з договорами, укладеними з клієнтами шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог; відступлення клієнтом факторові права грошової вимоги до третьої особи (боржника) та передавання фактором в розпорядження клієнта грошових коштів (фінансування під відступлення права грошової вимоги); погашення боргу клієнтом (боржником) або третьою особою (поручителем, гарантом) (якщо це передбачено відповідним договором), або на виконання рішення про примусове стягнення боргу з клієнта (боржника) тощо.
		LRR01	LRR010001 Договори кредитів, надані коштами та в банківських металах	-	10	
		LRR01	LRR010003 Надано кредитів (коштами та в банківських металах)	10 000 000,00	10	
		LRI01	LRI010001 Договори факторингу	10 000 000,00	10	
		LRL01	LRL010004 Сума договору фінансового лізингу, за яким об'єкт лізингу передано лізингоодержувачу	10 000 000,00	10	
		LRG01	LRG010005 Надані умовні гарантії в електронній формі	10 000 000,00	10	
		LRG01	LRG010006 Надані умовні гарантії в паперовій формі	10 000 000,00	10	
		LRG01	LRG010007 Надані безумовні гарантії в електронній формі	10 000 000,00	10	
		Файл	Показник	T070	T080	
		2JX	A2J036 Кількість клієнтів – юридичних осіб-резидентів небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J037 Кількість клієнтів – юридичних осіб-нерезидентів небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J038 Кількість клієнтів – фізичних осіб-резидентів небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J039 Кількість клієнтів – фізичних осіб-підприємців небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J040 Кількість клієнтів – фізичних осіб-нерезидентів небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J041 Кількість клієнтів – представництв юридичних осіб-нерезидентів небанківської установи-СПФМ	0,0	0	
		2JX	A2J045 Кількість клієнтських операцій (послуг), здійснених (наданих) небанківською установою-СПФМ	0,0	0	

Типові помилки при подані файла 2JX

4/4

Показник	Типові помилки	Приклад	Вимоги законодавства з ПВК/ФТ та/або правил формування показників файла 2JX																																																		
A2J046	Зазначення інформації про облік НУ у СУО як СПФМ, яка не відповідає дійсності.	НУ не стоїть на обліку у СУО та зазначає у показнику A2J046 – «1»; НУ стоїть на обліку у СУО та зазначає у показнику A2J046 – «2»;	Метрика T080 – умовний код обліку НУ у СУО як СПФМ, набуває значення: “1” - якщо НУ стоїть на обліку у СУО як СПФМ (інформацію про небанківську установу унесено до Єдиної інформаційної системи у сфері ПВК/ФТ); “2” - якщо НУ не стоїть на обліку у СУО як СПФМ (інформацію про установу не унесено до Єдиної інформаційної системи у сфері ПВК/ФТ).																																																		
A2J048	Неправильне заповнення/не заповнення інформації в НРП Q006 (ПРИМІТКА) за показниками A2J048.	<table><thead><tr><th>ЕКР Первинний показник</th><th>K019 Тип публічного діяча</th><th>T2Jx_Q006 Примітка</th><th>T070</th><th>T080</th></tr></thead><tbody><tr><td>A2J048</td><td>Інформація про належність</td><td>#</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td>учасників та/або КБВ НУ-СПФМ</td><td>#</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td>до PERs, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з PERs</td><td>#</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td></td><td>Не заповнюється</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td></td><td>не належать</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td>20</td><td>'-</td><td>0</td><td>2</td></tr><tr><td></td><td>6</td><td>#</td><td>0</td><td>3</td></tr><tr><td></td><td>11</td><td>1</td><td>0</td><td>2</td></tr><tr><td></td><td>15</td><td>Коментарі окрім ПІБ КБВ PERs</td><td>0</td><td>3</td></tr></tbody></table>	ЕКР Первинний показник	K019 Тип публічного діяча	T2Jx_Q006 Примітка	T070	T080	A2J048	Інформація про належність	#	0	1		учасників та/або КБВ НУ-СПФМ	#	0	1		до PERs, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з PERs	#	0	1			Не заповнюється	0	1			не належать	0	1		20	'-	0	2		6	#	0	3		11	1	0	2		15	Коментарі окрім ПІБ КБВ PERs	0	3	У показнику A2J048 в НРП Q006 – примітка, зазначається <u>тільки прізвище, ім'я, по батькові</u> учасника або КБВ небанківської установи-СПФМ, який належить до PERs. Обов'язково зазначається, якщо Метрика T080 набуває значення “2” або “3”. Метрика T080 – умовний код належності учасників та/або КБВ НУ-СПФМ до PERs, набуває значення: “1” - якщо учасники та/або КБВ НУ-СПФМ не належать до PERs; “2” - якщо учасник НУ-СПФМ належить до PERs, проте він не здійснює контролю за небанківською установою-СПФМ; “3” - якщо КБВ НУ-СПФМ належить до PERs. Параметр K019 – код типу публічного діяча (довідник K019), не має набувати значень “98”, “99” (K019 ≠ “98”, “99”). Якщо метрика T080 набуває значення “1”, то параметр K019 набуває значення “#”. Якщо метрика T080 набуває значення “2” або “3”, то параметр K019 не повинен дорівнювати “#”
ЕКР Первинний показник	K019 Тип публічного діяча	T2Jx_Q006 Примітка	T070	T080																																																	
A2J048	Інформація про належність	#	0	1																																																	
	учасників та/або КБВ НУ-СПФМ	#	0	1																																																	
	до PERs, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з PERs	#	0	1																																																	
		Не заповнюється	0	1																																																	
		не належать	0	1																																																	
	20	'-	0	2																																																	
	6	#	0	3																																																	
	11	1	0	2																																																	
	15	Коментарі окрім ПІБ КБВ PERs	0	3																																																	

Щодо дотримання вимог валютного законодавства

Результати аналізу статистичних даних та здійснених перевірок

За результатами аналізу статистичної звітності, іншої інформації, наявної у Національного банку (зокрема, проведених перевірок), **встановлено випадки, що можуть свідчити про здійснення НФУ валютних операцій, які потребують отримання ліцензії**, зокрема:

- надання ломбардами, кредитними спілками та фінансовими компаніями нерезидентам коштів у кредит у національній валюті;
- здійснення платіжних операцій, що є валютними операціями тощо, без отримання такої ліцензії.

Діяльність НФПП повинна відповідати вимогам законодавства України, що регулює діяльність на платіжному ринку, законодавства України про захист прав споживачів платіжних послуг та **вимогам валютного законодавства України (пункт 53¹ розділу V Положення № 217)**.

Умови та порядок надання фінансових послуг особи, яка має намір провадити/здійснює діяльність з надання фінансових послуг на день звернення для отримання ліцензії/протягом усього строку дії ліцензії повинні відповідати, зокрема, **вимогам валютного законодавства (підпункт 2 пункту 41 глави 3 розділу II Положення № 199)**

Проблематика та суб'єктний склад правовідносин

Здійснення небанківськими фінансовими установами валютних операцій, які потребують отримання ліцензії, без отримання такої ліцензії

п.8 ч.1 ЗУ "Про валюту і валютні операції"

Закон України “Про валюту і валютні операції” (далі – Закон про валюту)

НУ, мають право в межах діяльності з надання фінансових послуг клієнтам здійснювати валютні операції у випадках, встановлених валютним законодавством України та з дотриманням його норм.

Відповідно до підпункту “а” пункту 1 частини першої статті 1 Закону про валюту валютною операцією є, зокрема, операція, пов’язана з переходом права власності на валютні цінності та (або) права вимоги і пов’язаних з цим зобов’язань, предметом яких є **валютні цінності**, між резидентами, нерезидентами, а також **резидентами і нерезидентами**, крім операцій, що здійснюються між резидентами, якщо такими валютними цінностями є національна валюта.

Згідно з пунктом 4 частини першої статті 1 Закону про валюту до валютних цінностей належать національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали.

Під час **визначення резидентності клієнтів** НФУ потрібно керуватися нормами, які наведені в пунктах 8 та 9 частини першої статті 1 Закону про валюту та в Положенні про здійснення операцій із валютними цінностями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 2 (зі змінами).

Вичерпний перелік валютних операцій, які можуть здійснюватися

НФУ,

визначений у Положенні про порядок видачі ліцензій на здійснення валютних операцій, затверджене постановою Правління Національного банку України від 31.03.2023 № 43 (зі змінами) (далі – Положення № 43).

Згідно з пунктом 4 розділу I Положення № 43 НФУ на підставі ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій має право здійснювати такі валютні операції:

- 1 фінансова платіжна послуга з переказу коштів без відкриття рахунку;
 - 1^а фінансова платіжна послуга здійснення еквайрингу платіжних інструментів;
- 2 здійснення розрахунків в іноземній валюті на території України за договорами страхування життя;
- 3 факторинг (щодо здійснення розрахунків на території України в іноземній валюті між факторами та клієнтами за операціями з міжнародного факторингу щодо відступлення права грошової вимоги до боржника-нерезидента);
- 4 фінансовий лізинг;
- 5 надання коштів у кредит;
- 6 надання гарантій.

! Звертаємо увагу, що ліцензія Національного банку на здійснення валютних операцій видається окремо від Ліцензії.

Положення № 43

Відповідно до пункту 5 розділу I Положення № 43 НБУ з дотриманням вимог статті 5 Закону про валюту здійснює без ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій валютні операції, які є:

- 1) наданням послуг професійної діяльності на ринках капіталу за умови набуття статусу професійного учасника ринків капіталу, крім операцій, визначених у пункті 7 розділу I Положення № 43;
- 2) наданням послуг страхування, що не належать до операцій, визначених у підпункті 2 пункту 4 розділу I Положення № 43;
- 3) наданням послуг факторингу, що не належать до операцій, визначених у підпункті 3 пункту 4 розділу I Положення № 43;
- 4) операціями з переходу права вимоги і пов'язаних із цим зобов'язань, предметом яких є валютні цінності, між резидентами, нерезидентами, а також резидентами і нерезидентами.

Отже, здійснення НБУ діяльності з надання фінансових послуг, які є валютними операціями з переліку, наведеного в пункті 4 розділу I Положення № 43, потребує **обов'язкового отримання ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій**. Зокрема, це стосується здійснення НБУ відповідних розрахунків у гривнях з нерезидентами.

Відповідальність за безліцензійну діяльність

04 вересня 2024 року Правлінням Національного банку України було прийнято постанову № 105 “Про затвердження Положення про визнання належності послуги чи операції до фінансової / обмеженої платіжної послуги та виявлення здійснення безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному ринку”,

Безліцензійна діяльність – здійснення особою діяльності з надання фінансових послуг, включаючи якщо такі послуги є валютними операціями, обмежених платіжних послуг без авторизації (без ліцензії та/або реєстрації), якщо така авторизація передбачена законодавством України

Можливі наслідки:

- прийняття Національним банком рішення відповідно до Положення про визнання належності послуги чи операції до фінансової / обмеженої платіжної послуги та виявлення здійснення безліцензійної діяльності на ринку небанківських фінансових послуг і платіжному ринку;
- виявлення Національним банком здійснення особою безліцензійної діяльності є підставою для застосування ознак небездоганної ділової репутації та подальшого застосування заходів впливу до такої особи, в т.ч. відкликання ліцензії на надання фінансових платіжних послуг/ ліцензії на діяльність фінансової компанії.

Наразі усі валютні операції здійснюються з урахуванням норм Постанови № 18.

Окремо звертаємо увагу, що відповідно до пункту 17 Постанови № 18 уповноваженим установам **забороняється** здійснювати будь-які валютні операції:

- 1) з використанням російських рублів та білоруських рублів;
- 2) учасником яких є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження (zareestrovana/postiyno prozhyvaє) в російській федерації або в республіці білорусь;
- 3) для виконання зобов'язань перед юридичними або фізичними особами, які мають місцезнаходження (zareestrovana/postiyno prozhyvaє) в російській федерації або в республіці білорусь.

Згідно з пунктом 21 Постанови № 18 протягом дії воєнного стану **інші нормативно-правові акти Національного банку діють у частині, що не суперечать Постанові № 18.**

Підсумки

Національним банком надано роз'яснення небанківським учасникам ринку фінансових послуг **про необхідність дотримання валютного законодавства під час здійснення операцій з надання фінансових послуг** (лист № P/33-0005/12521 від 18.02.2025), в якому, зокрема підкреслено, що здійснення небанківськими фінансовими установами діяльності з надання фінансових послуг, які є валютними операціями з переліку, наведеного в пункті 4 розділу I Положення № 43, потребує **обов'язкового отримання ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій**. Зокрема, це стосується здійснення небанківськими фінансовими установами відповідних розрахунків у гривнях з нерезидентами.

Особа, яка здійснює безліцензійну діяльність, може бути притягнута Національним банком до відповідальності у встановленому законодавством порядку.

Діяльність небанківських надавачів фінансових послуг повинна відповідати вимогам законодавства у т.ч. валютного.

Діяльність НФПП повинна відповідати вимогам законодавства України, що регулює діяльність на платіжному ринку, законодавства України про захист прав споживачів платіжних послуг та вимогам валютного законодавства України (пункт 53¹ розділу V Положення № 217).

Умови та порядок надання фінансових послуг особи, яка має намір провадити/здійснює діяльність з надання фінансових послуг на день звернення для отримання ліцензії/протягом усього строку дії ліцензії повинні відповідати, зокрема, вимогам валютного законодавства (підпункт 2 пункту 41 глави 3 розділу II Положення № 199)

Такі небанківські надавачі фінансових послуг повинні:

отримати ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій
(відповідно до Положення № 43)

АБО

забезпечити недопущення здійснення валютних операцій, зокрема шляхом встановлення окремих обмежень на здійснення операцій

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Національний
банк України